

Wyrok z dnia 23 czerwca 2009 r.

II PK 302/08

Związanie prawomocnym wyrokiem przywracającym pracownika do pracy na poprzednich warunkach obejmuje także - wynikające z wykładni tego wyroku - ustalenie, że pracownik był zatrudniony na podstawie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony (art. 365 § 1 k.p.c.).

Przewodniczący SSN Małgorzata Gersdorf, Sędziowie SN: Zbigniew Hajn (sprawozdawca), Roman Kuczyński.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 23 czerwca 2009 r. sprawy z powództwa Marka W. przeciwko LG E.M. Spółka z o.o. o przywrócenie poprzednich warunków pracy, na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Płocku z dnia 20 czerwca 2008 r. [...]

o d d a l i ł skargę kasacyjną.

U z a s a d n i e

Powód Marek W. wnosił o przywrócenie do pracy na poprzednich warunkach pracy i płacy, a pozwana LG E.M. Spółka z o.o. o oddalenie tego powództwa. Zgodnie z przyjętymi w sprawie ustaleniami, powód zawarł z pozwaną kolejno umowy o pracę: od 1 maja do 31 lipca 2001 r., jako pracownik magazynowy na okres próbny, a następnie umowy o pracę na czas określony od 1 sierpnia 2001 r. do 1 sierpnia 2002 r., jako pracownik magazynowy, od 2 sierpnia 2002 r. do 2 sierpnia 2005 r., jako magazynier i od 3 sierpnia 2005 r. do 2 sierpnia 2010 r. z możliwością rozwiązania umowy za dwutygodniowym wypowiedzeniem, na stanowisku brygadzysty w dziale materiałowym. Pismem z 6 marca 2007 r. pozwana wypowiedziała powodowi umowę o pracę ze skutkiem na 24 marca 2007 r. Od tego wypowiedzenia powód złożył odwołanie do Sądu Rejonowego w Ciechanowie, który wyrokiem z 30 maja 2007 r. [...] przywrócił go do pracy na poprzednich warunkach. Wobec braku stosow-

nych wniosków i środków zaskarżenia uzasadnienie tego wyroku nie zostało sporządzone i uprawomocnił się on 21 czerwca 2007 r. Na tej podstawie powód zgłosił swój powrót do pracy. Pozwana dopuściła go do pracy jako brygadzystę na produkcji, tj. na stanowisku innym niż poprzednie. Następnie, 3 sierpnia 2007 r. powód otrzymał wypowiedzenie zmieniające, zgodnie z którym miał być zatrudniony na stanowisku monter z wynagrodzeniem podstawowym według kategorii 12, tj. 6,55 zł/godz. brutto plus premia uznaniowa. Wypowiedzenie to nie było poprzedzone konsultacją ze związkami zawodowymi, których powód jest członkiem. Powód nie złożył oświadczenia o nieprzyjęciu zaproponowanych warunków i od sierpnia 2007 r. pracuje na stanowisku monter uzyskując wynagrodzenie w wysokości wskazanej przez pozwaną, jednakże od wskazanego wypowiedzenia zmieniającego wniósł odwołanie w pozwie inicjującym niniejszy proces. Uwzględniając to odwołanie Sąd Rejonowy przywrócił powoda do pracy na poprzednich warunkach pracy i płacy w pozwanej Spółce. Sąd uznał, że wypowiedzenie warunków pracy i płacy złożone przez pozwaną 3 sierpnia 2007 r. było wadliwe. W szczególności Sąd wskazał, że był związany ustaleniem co do rodzaju umowy poczynionym w wymienionym wcześniej prawomocnym wyroku Sądu Rejonowego z 30 maja 2007 r., który przywracając powoda do pracy na poprzednich warunkach musiał uznać, że łącząca strony umowa o pracę z 25 lipca 2005 r. była umową na czas nieokreślony, bowiem tylko w przypadku wadliwego wypowiedzenia takiego rodzaju umowy Kodeks pracy przewiduje przywrócenie do pracy. Skoro strony wiązała umowa o pracę na czas nieokreślony, to wypowiedzenie zmieniające z 3 sierpnia 2007 r. naruszało art. 42 k.p., gdyż nie zawierało uzasadnienia oraz było sprzeczne z art. 30 § 4 k.p. i art. 38 k.p., ponieważ nie było poprzedzone konsultacją ze związkami zawodowymi.

Od powyższego wyroku apelację wywiodła strona pozwana, skarżąc go w całości i wnosząc o jego zmianę i oddalenie powództwa.

Sąd Okręgowy oddalił tę apelację wyrokiem zaskarżonym rozpoznawaną obecnie skargą kasacyjną. Sąd wskazał, że ocena zasadności podniesionych przez skarżącego zarzutów naruszenia art. 30 § 4 k.p. w związku z art. 42 § 1 k.p., art. 38 § 1 k.p. w związku z art. 42 § 1 k.p. oraz art. 48 k.p. zależała od określenia rodzaju wiążącej strony umowy o pracę, który został przesądzony w wyroku Sądu Rejonowego z 30 maja 2007 r. [...], wiążącym Sąd Rejonowy w niniejszej sprawie na podstawie art. 365 § 1 k.p.c. Dlatego Sąd Rejonowy do oceny prawidłowości wypowiedzenia zmieniającego z 3 sierpnia 2007 r. zastosował zasadnie przepisy regulujące wypo-

wiedzenie umów zawartych na czas nieokreślony, tj. art. 30 § 4 k.p. i art. 38 § 1 k.p. Oświadczenie pracodawcy zawierające to wypowiedzenie nie odpowiadało wymogom wynikającym z tych przepisów, co czyniło je wadliwym i uzasadniało roszczenie powoda o przywrócenie na poprzednie warunki pracy i płacy.

W skardze kasacyjnej strona pozwana wniosła o zmianę wyroku Sądu Okręgowego i oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych. Skarżąca zarzuciła: (-) błędną wykładnię i zastosowanie przepisów art. 365 i 366 k.p.c., przez uznanie, że w przypadku wyroku o przywróceniu do pracy pracownika zatrudnionego na podstawie umowy na czas określony pracodawca, podejmując w przyszłości decyzję o wypowiedzeniu temu pracownikowi warunków pracy i płacy musi uwzględniać prawdopodobne motywy, które legły u podstaw wydania wcześniejszego wyroku i w rezultacie traktować zawartą z pracownikiem umowę jako umowę na czas nieokreślony; (-) błędne zastosowanie art. 30 § 4 w związku z art. 42 § 1 k.p., przez przyjęcie, że pracodawca w przypadku umowy o pracę zawartej na czas określony miał obowiązek podania pracownikowi pisemnej przyczyny wypowiedzenia warunków pracy i płacy; (-) błędne zastosowanie art. 38 § 1 w związku z art. 42 § 1 k.p., przez przyjęcie, że pozwany w przypadku umowy o pracę zawartej na czas określony miał obowiązek dokonywania konsultacji wypowiedzenia warunków pracy i płacy ze związkiem zawodowym; (-) błędne zastosowanie art. 48 k.p., przez przyjęcie, że pracodawca nie wykonał wyroku sądu przywracającego pracownika do pracy a w związku tym nie może mu wypowiedzieć warunków umowy o pracę.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga podlega oddaleniu ponieważ podniesione w niej zarzuty okazały się nieuzasadnione. Przede wszystkim bezpodstawny jest zarzut naruszenia art. 365 k.p.c., dotyczący - jak sprecyzowano w uzasadnieniu podstaw skargi - § 1 tego artykułu. Przepis ten stanowi, że orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Określone w nim związanie stron, sądów, innych podmiotów i osób treścią prawomocnego orzeczenia wyraża nakaz przyjmowania, że w objętej nim sytuacji stan prawny przedstawiał się tak, jak to wynika z sentencji wyroku (orzeczenia). Innymi słowy, są

one związane dyspozycją konkretnej i indywidualnej normy prawnej wywiedzionej przez sąd z przepisów prawnych zawierających normy generalne i abstrakcyjne w procesie subsumcji określonego stanu faktycznego. Zgodnie z ustalonym stanowiskiem orzecznictwa, tak określony zakres związania odnosi się tylko do ostatecznego rezultatu rozstrzygnięcia sądu, ucieleśnionego we wspomnianej wyżej konkretnej i indywidualnej normie prawnej, a nie do jego motywów. W szczególności sąd nie jest związany ustaleniami faktycznymi i poglądami prawnymi wyrażonymi w uzasadnieniu zapadłego orzeczenia, o którym mówi art. 365 § 1 k.p.c.

Jednocześnie wiadomo, że treść prawomocnego orzeczenia, o którym stanowi art. 365 § 1 k.p.c., a więc treść wyrażonej w nim indywidualnej i konkretnej normy prawnej, w tym zwłaszcza zakres jej obowiązywania (związania stron i sądów), często nie jest i z obiektywnych względów nie może być w pełni wysłowiona w sentencji orzeczenia. Z tego względu ustalenie tej treści, a przede wszystkim zakresu związania prawomocnym wyrokiem, wymaga niejednokrotnie wykładni orzeczenia w świetle sporządzonego do niego uzasadnienia, a w braku pisemnego uzasadnienia w świetle odtworzonego (np. na podstawie akt sprawy) rozumowania sądu, który wydał badane rozstrzygnięcie. Wskazana metoda określenia zakresu związania prawomocnym orzeczeniem, o którym stanowi art. 365 § 1 k.p.c., jest analogiczna do przyjętej w orzecznictwie sądowym metody ustalania granic powagi rzeczy osądzonej, normowanej w art. 366 k.p.c. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 29 marca 2006 r., II PK 163/05, OSNP 2007 nr 5-6, poz. 71 i powołane w nim wcześniejsze orzecznictwo), a sama możliwość sięgania do okoliczności sprawy w celu sprecyzowania zakresu mocy wiążącej orzeczenia sądu nie może ulegać wątpliwości (wyrok Sądu Najwyższego z 15 lutego 2007 r., II CSK 452/06, LEX 274151).

Przenosząc powyższe uwagi na grunt dokonywanej w niniejszej sprawie kasacyjnej kontroli orzeczenia Sądu Okręgowego należy stwierdzić, że Sąd ten prawidłowo uznał (za Sądem pierwszej instancji), że w rozpoznawanej sprawie istnieje określone art. 365 § 1 k.p.c. związanie wyrokiem Sądu Rejonowego w Ciechanowie z 30 maja 2007 r. [...]. Orzekające w sprawie sądy trafnie również uznały, że w okolicznościach tamtej sprawy orzeczone przywrócenie Marka W. do pracy na dotychczasowych warunkach odnosi się do umowy o pracę na czas nieokreślony. Co więcej, dopiero takie dopełnienie wskazuje na treść indywidualnej i konkretnej normy zawartej w wyroku z 30 maja 2007 r. i określa przedmiotowy zakres związania nim podmiotów i organów określonych w art. 365 § 1 k.p.c. W tym stanie rzeczy twier-

dzenie skarżącej, że Sąd Okręgowy naruszył art. 365 § 1 k.p.c. przez to, że uznał istnienie związania orzeczeniem w sprawie [...], jest bezpodstawne.

Skoro więc Sądy były związane prawomocnym orzeczeniem, że powód Marek W. został przywrócony do pracy wykonywanej na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, to wypowiedzenie zmieniające dokonane przez pozwaną bez zachowania wymagań wypowiedzenia dotyczących tego rodzaju umowy było wadliwe. W takim razie również zarzuty naruszenia art. 30 § 4, art. 42 § 1 i art. 48 k.p. są bezpodstawne. Bezprzedmiotowy jest także zarzut naruszenia art. 366 k.p.c. Pełnomocnik skarżącej nie wskazał, w jaki sposób zaskarżony wyrok mógł naruszyć powagę rzeczy osądzonej wynikającą z wyroku z 30 maja 2007 r. [...]. W szczególności nie twierdzi on, że Sąd Okręgowy ponownie rozstrzygnął w tej samej sprawie.

Wobec powyższego Sąd Najwyższy, na podstawie 398¹⁴ k.p.c. orzekł jak w sentencji.

=====